

Palestinský Betlém

MÍSTO NAROZENÍ JEŽÍŠE KRISTA JE ODPRADÁVNÁ JABLKEM SVÁRU

Snad všichni Evropané vědí, co je to betlém. I když většině z nich vytanou na mysl zvlášť v předvánočním čase jako první malé postavičky sročené kolem dítěte v zavinovačce, spojí si posléze tuto zmenšenou maketu se skutečným městem v Palestině na území státu Izrael. Město, kde se podle bible narodil Ježíš Kristus, je v křesťanské tradici zeměpisnou alfou i omegou. Přesto jen málo lidí ví, čím vším muselo v posledním tisíciletí projít.

Důležitým faktem, ze kterého se odvíjí celá historie i současnost místa, je posvátnost Betléma nejen pro křesťany, ale také pro muslimy a židy. Bohužel podobně jako tomu bylo a je u jiných podobných míst na celé Zemi, tato situace s sebou nese průběh velmi pohnutý.

Budete-li se dnes do Betléma chtít podívat, naleznete spíše arabsky vyhlížející ospalé městečko, které částečně ožívá jen v době Vánoc a Velikonoc, kdy do něj směřují odvážlivci především z Evropy, kterým stojí za to vážit dlouhou cestu a trochu při ní i riskovat.

Přímo pod chrámem mohou navštívit jeskyni, kde se podle tradice Ježíš narodil. Trefoíte snadno podle značení na Nativity Grotto; uvnitř jeskyně se také nachází pověstná stříbrná hvězda, která má stejně jako bazilika nahoře poměrně pohnutou minulost. Katoličtí křesťané ji zde umístili v roce 1717, ale

o 130 let později ji ortodoxní Řekové opět vyňali. Paradoxně to však byli opět muslimové, tedy přesněji osmanští Turci, kteří se zasloužili o její návrat.

Nejen pro křesťany

V Betlémě, ležícím asi 10 km jižně od Jeruzaléma, se nejen podle bible narodil Ježíš Kristus, ale nedaleko se také nachází židovské poutní místo, hrobka Jakobovy manželky Ráchel. Starý zákon také zmiňuje, že z Betléma pocházel izraelský král David, a proto se Betlém označoval jako Davidovo město.

Lze tedy říci, že židé byli první, kteří Betlém nebo jeho okolí počali považovat za posvátné. O několik staletí pozdější křesťanská tradice nebyla původně s židovskou v konfliktu, neboť křesťanství bylo považováno za jakousi židovskou odnož, jakých existovalo na přelomu letopočtu bezpočet.

Nejvýznamnější památkou v dnešním městě je bezesporu chrám Narození Páně, jedna z nejstarších křesťanských svatyní, pocházející už z druhé poloviny 3. století. Má stát přímo na místě Ježíšova narození a založila ji svatá Helena, matka byzantského císaře Konstantina Velikého. To už byl Betlém křesťanským centrem, které nemělo v podstatě téměř nic společného s původním místem hrobky Ráchel. Židovský stát už neexistoval, Betlém se nacházel v okrajové provincii Říma, a význam tedy měl už téměř výhradně křesťanský. Také právě zde svatý Jeroným přeložil značnou část bible z řečtiny do latiny.

Tahanice o Betlém

Obrat nastal s příchodem muslimských obyvatelů v roce 637. Naštěstí a na rozdíl od jiných významných památek byl chrám ušetřen zkázy, a dokonce mohl dále sloužit křesťanům.